

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Meditationum evangelicarum volumen tripartitum

Creidius, Hartmann

Francofurti ad Moenum, 1682

Exegesis

[urn:nbn:de:bsz:31-122776](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-122776)

habebat, mille cubitos, & traducebat Prophetam usque ad talos. Rursus metiebatur, mille cubitos, & traducebat Prophetam usque ad genua. Tertio metiebatur mille cubitos, & traducebat ipsum usque ad renes. Tandem adhuc mille cubitos metiebatur, & ecce intumuerunt aquæ, ut non amplius pertransire potuerit, sed supernatare coactus fuerit, Ez. 47. v. 1. seqq.

Idem Nicodemo accidit in hodierno Evangelio. Postquam enim ad Christum, angelum illum magni consilii venit noctu, & viam salutis ab ipso edoceri cupit, ostendit ipsi aquas mysteriorum suorum, quæ subter limen templi egrediuntur, id est, veræ Ecclesiæ propria sunt, & primo ad talos & genua ipsum traducit, dum regenerationis qualitatem & necessitatem ipsi proponit. Hujus modum & rationem ubi capere Nicodemus nondum potest, ad huc mille cubitos metitur, & de cælestibus facti incipit, hic intumescit fluvius, ut fide supernatare cogatur, quò ratione pererrantem non potest. Nam animalis homo non percipit ea quæ sunt Spiritus Dei, 1. Cor. 2. v. 14. Si quidem per fidem ambulamus & non per speciem, 2. Cor. 5. v. 7.

Sicut igitur Patriarcha Abraham Deum in montis vertice adoraturus, servis, ut infernè cum asinis manerent, imperavit, & solus ipse cum filio gladium & ignem gestans montem conscendit, Gen. 22. v. 5. Ita nos quoque altum mysteriorum divinatorum olympum conscensuri asinum rationis infra relinquere, & captivare debemus sub obsequium Christi, contenti gladio verbi & igne fidei, 2. Cor. 10. v. 5.

Videbimus

1. *Quæstionem Nicodemi memorabilem.*

II. *Informationem Christi amicabilem.*

J.J.

EXEGESIS.

HActenus festa celebravimus honori singularum Trinitas personarum deputata. Vidimus misericordiam Patris Festo nativitatis. Vidimus potentiam Filii Festo resurrectionis. Vidimus beneficia Spiritus Sancti festo Pentecostes. Nunc personas omnes conjunctim invenimus, & Deum in upitate trinum, & Trinitate unum veneramur. De quo sublimi mysterio pii veteres dixerunt: Scrutari temeritas, credere pietas, nosse vita æterna est.

Quanquam autem in prælecta pericope de regeneratione hominis primario agitur, tamen ad declarandum *SS. Trinitatis mysterium* optimè congruit, idque tripliciter si spectes

1. *Materie eminentiam.* Nam de regeneratione agit, quæ fit per baptismum, in quo tota Trinitas operatur, Matt. 28. v. 19.

2. *Testimoniorum evidentiam*, quæ de *SS. Trinitate* in hoc Evangelio continentur.

3. *Analogia convenientiam.* Voluit enim pia antiquitas illustri exemplo de regeneratione hominis difficultatem hujus articuli nobis ob oculos ponere, ne lascivo rationis judicio in tam arduo mysterio præcipientes feramur, quod quàm facile fieri exemplo Nicodemi abundè patet.

Habemus hic

1. *Persona delineationem*, quæ describitur

1. *Ratione nominis.* Nicodemus enim vocatur, quod est victor populi, qualis reverà fuit, Johan. 7. v. 51. 19. v. 39. nomen illustre, sed quod ad salutem ipsi nihil profuit.

Hoc

Hoc præstat nomen super omne nomen, extra quod salus non est, Act. 4. v. 12.

2. *Ratione muneris.* Nam fuit princeps Phariseorum, & non solum Magistratum gessit in populo Judaico, ut Luc. 14. vers. 1. videre est, sed in magna etiam autoritate & existimatione fuit, unde reliquis primoribus in Senatu contradixisse legitur, Joh. 7. v. 51.

Si videtis igitur dilecti, hos vel illos gloriari de tot primoribus, qui religioni suæ adhærent, nihil vos moveat, in negotio salutis versamini, quod non autoritate humana, sed dispositione divina nititur & perfitur.

In Ecclesia Corinthiaca non multi erant sapientes secundum carnem, non multi potentes, non multi nobiles, sed quæstulata erant mundi Deus elegerat. Doctrina interim pura erat & sana, 1. Cor. 1. vers. 26. Cum divites & potentes nolent venire, vocantur pauperes, & cæci & claudi, Luc. 14. v. 21.

Petrus Joppen ingrediens non à Principe Civitatis, sed à cortario suscipitur, Act. 9. vers. 43. hoc est quod Christus dicit: Pauperibus prædicatur Evangelium, Matth. 11. vers. 5.

3. *Ratione conaminis.* Noctu enim venit, quia interdum formidabat, ut inquit Chrylostomus, propter metum suorum collegarum, qui Christum cane pejus & angue oderant, vel ut solus cum Christo remotis arbitris colloqui, & secreta ejus allocutione mytheria fidei plenius discere posset.

Unde elucescit

1. *Discendi cupiditas.* Senexerat Nicodemus, magnæque vir autoritatis & eruditionis, non tamen puduit ipsum viam sa-

lutis à Christo discere: multò minus nos pudeat scripturas scrutari, Joh. 5. v. 39. lectioni attendere, 1. Tim. 4. vers. 13. narrationem divinam ante omnia libenter audire. Sir. 6. vers. 35.

Multi sunt inter nos, qui conciones catecheticas floccipendunt, & pro juventute institutas arbitrantur. Sed perperam. Inveniunt, etiam senes ibi quod discant. Nam verbum Dei est instar maris, cujus abyssus imperscrutabilis, Sir. 24. vers. 39. cave igitur, ne sis inter pueros centum annorum, Esa. 65. v. 20. qui semper discunt, & ad agnitionem tamen veritatis nunquam perveniunt, 2. Tim. 3. v. 7.

2. *Conjuncta infirmitas.* Noctu enim venit ex metu Judæorum. Quo tamen exemplo nostri se Nicodemitz & tenebriones tueri non possunt, non enim exemplis sed legibus judicandum. Habemus regulam Christi Matth. 10. v. 32. 33. Luc. 9. v. 26. quæ omnibus exemplis præjudicat. Hanc sequi debemus, nam corde creditur ad justitiam, sed ore fit confessio ad salutem, Rom. 10. v. 9. 10. Nicodemus correxit infirmitatem suam, Joh. 7. v. 50. 51. 19. v. 39. Idem faciunt hodierni vespertilioes, tunc laudabimus ipsos. Qui enim veritatem operatur, ad lucem venit, ut opera ejus manifesta fiant, in Deo enim facta sunt, Joh. 3. v. 21.

II. *Scopi significationem*, v. 2. ubi consideranda se offerunt

1. *Exordium*, quod valde plausibile est. Agnoscit enim Christum pro Doctore illo: quem Deus olim mundo promiserat, Deut. 18. v. 15. Joel. 2. v. 23. Esa. 50. v. 4.

Testes adducit

1. *Suam & suorum conscientiam.* Scimus quod à Deo veneris Magister. Obstinata certè malitia, quâ consilium Dei adversus

semetipfos spernebant, Luc. 7. v. 30. & peccatum in Sp. S. committebant, Matt. 12. v. 31. Tales hodie multos invenias inter adversarios, qui contra propriam conscientiam in erroribus perseverant, ne errasse videantur. Cavete vobis, dilecti, ne veritati resistatis, 2. Tim. 3. v. 8. horribile enim tales manebit iudicium, 2. Theff. 2. v. 12.

2. *Miraculorum evidentiam.* Nemo potest signa facere inquit, quæ tu facis, nisi fuerit Deus cum eo. Firmum igitur ex miraculis Christi argumentum ducitur, quod sit verus Messias, sicut ipse Phariseos hoc argumento convincit Joh. 10. v. 38. Deus enim solus est qui mirabilia facit, Pl. 72. v. 18. & licet Apostoli etiam miracula patrarent, vim tamen istam *δουρατοεργικην* non à se ipsis habent, sed à Christo acceperunt, Matth. 10. v. 8. Marc. 6. vers. 7. Luc. 10. vers. 19. Joh. 14. vers. 12.

2. *Desiderium.* Quamvis enim status vel principalis quæstio non exprimitur, cujus gratiâ Nicodemus Christum accesserat, tamen quia responsio Christi in eum seipsum directa est, ut viam salutis ipsi monstraret, dubium non est, quin de hac ipsa quæstio Nicodemi instituta fuerit. Ita nos quoque de salute consequenda debemus esse solliciti, quærentes ante omnia regnum Dei & iustitiam ejus, tunc cætera nobis adjicientur, Mat. 6. v. 33.

De Secundo.

Fuit quæstio, succedit *Informatio*, quâ duo Christus media ostendit, quarum ope Nicodemus & omnes verè Christiani ad salutem pervenire queant.

1. *Est regeneratio*, cujus hic describitur

2. *Necessitas*, vers. 3. Omnes enim nascuntur in peccatis, Pl. 51. vers. 7. & abalienati

sumus à Deo, quamdiu in peccatis hæremus, Ef. 59. v. 2. nova igitur regeneratione opus est, quæ fit per baptismum, cujus summa necessitas duplici hic juramento confirmatur. Non tamen ita intelligendum est, quasi Deus alio modo regenerationem in nobis operari non possit, sed ratione decreti & ordinis divini, cui nos alligatos voluit. Interim sibi legem non tulit, sed in casu necessitatis etiam absque baptismo infantes adoptare & adultos salvare potest, ut exemplum latronis, Luc. 23. v. 43 & filioli Davidis testatur, 2. Sam. 12. v. 23.

2. *Qualitas*, v. 5. Regeneratio igitur, quæ fit per baptismum, efficitur per aquam & spiritum, quæ sunt partes baptismi essentielles, illa terrestris, hæc cælestis. Aqua non permutanda est cum alio liquore, Sp. non separandus est ab aqua, qua ipse tanquam instrumento in regeneratione hominis utitur, Eph. 5. v. 26. Tit. 3. vers. 5. Apage igitur distinctionem illam de baptismo externo & interno. Nam unum est baptisma, Eph. 4. v. 5. Apage etiam strepitum ceremoniarum, quas Pontificii in administratione baptismi adhibent. Sufficit aqua & spiritus, de sale, sputo, Chrismate, &c. in Scripturis altum est silentium. Frustra igitur servitur Deo præceptis hominum, Matth. 15. v. 9.

3. *Efficacitas.* Nam quod natum est ex spiritu, inquit Christus, Spiritus est, & introibit in regnum cælorum. Ubi duplex baptismi fructus insinuat:

1. *Renovatio.* Nam Spiritus efficitur, id est, spirituales, sive novi homines, Eph. 4. v. 24. Col. 3. vers. 10. quæ novitas non est physica transformatio, sed hyperphysica alteratio, & consistit in illuminatione mentis, Ephes. 5. vers. 8. in mundicie cordis, Psal.